

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

עבירת ידוי אבנים

בעת האחרונה אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה מספר תיקונים, שעניינם החמרת הענישה המוטלת על מידי אבנים. הדגש המרכזי בתיקונים אלו הוא קביעת עונשים מינימאליים של 2-4 שנות מאסר שיוטלו בגין המעשים. כמו כן, התקבלו תיקונים השוללים הטבות של כספי גמלאות מהביטוח לאומי הניתנות להורי מורשעים. עו"ד אסף דוק מסביר אודות הרקע להחמרת הענישה כנגד מידי אבנים וכן את יסודות העבירה.

הרקע להחמרת הענישה על מידי אבנים

כאמור, ידוי אבנים כבר מטפלים באופנים שונים על ידי חוקי העונשין, אך לאחרונה ראו נבחרי הציבור לבצע בהם תיקונים. בהצעה שהוגשה לוועדת השרים לענייני חקיקה נכתב, כי הרקע לה הוא התגברות תופעות של ידוי אבנים, בעיקר בירושלים וסביבתה. תופעה זו מוכרת לציבור בשמות שונים כמו "האינתיפאדה השלישית" או "אינתיפאדת האבנים", אך למעשה מדובר בעניין שבשגרה עבור אזרחי ישראל המתגוררים בשטחים. בהצעת התיקון נאמר כי מלבד סכנת החיים שבידוי אבנים, מדובר גם בהפרעה מהותית לשגרת החיים, שאף גורמת לחיכוכים חריפים בין תושבים יהודים וערבים, ועם כוחות הביטחון. על כן, מטרת ההצעה היא לתרום להרתעת מידי האבנים עצמם באמצעות עונשי מינימום חמורים, וכן להפעיל לחץ על הוריהם ומשפחתם על ידי איום בהפסקת התגמולים מהביטוח הלאומי.

ידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה - סעיף 322א לחוק העונשין

התיקון הראשון לחוק העונשין מתייחס לסעיף 322א. סעיף זה קובע **מאסר מרבי של 10 שנים** על מי שמיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, או שיש בו כדי לפגוע בכלי התחבורה בנסיבות שיש בהן כדי לעורר פחד או בהלה. כמו כן, עונש מקסימאלי של 20 שנות מאסר מוטל על מי שמיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה, או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, במטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבה. כלומר, ההבדלים בין העונשים טמונים במטרת הפגיעה שביסוד ידוי האבן.

התיקון לסעיף 322א לחוק העונשין

התיקון שאושר על ידי ועדת השרים לענייני חקיקה עוסק כאמור בקביעת עונשי מינימום. לפי התיקון, אם אדם הורשע בעבירות האמורות לעיל, **לא יפחת עונשו מחמישית** העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה. זאת, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו. בנוסף נקבע שעונש המאסר לא יהיה כולו על תנאי בהיעדר טעמים מיוחדים. המשמעות היא שבעבירת ידוי אבנים לעבר כלי תחבורה בנסיעה, יוטל מעתה עונש מינימאלי של שנתיים וחצי מאסר. במידה שהייתה מעורבת גם כוונה לפגוע בנוסעים או באנשים שמצויים בקרבת מקום, **יעמוד העונש המינימאלי על 4 שנות מאסר**. זאת, לעומת המצב הקודם בו יכול היה בית המשפט להטיל עונשים קלים בהרבה בהתאם לנסיבות.

להלן לשון החוק:

332א. (א) המיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, או שיש בו כדי לפגוע בכלי התחבורה בנסיבות שיש בהן כדי לעורר פחד או

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

בהלה, דינו - מאסר עשר שנים.

(ב) המיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנובע בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, במטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבה כאמור, דינו - מאסר עשרים שנים.

(ג) הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), לא יפחת עונשו מחמישית העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו; עונש מאסר לפי סעיף קטן זה לא יהיה, בהיעדר טעמים מיוחדים, כולו על-תנאי.

עבירת חבלה בכוונה מחמירה - סעיף 329 לחוק העונשין

תיקון נוסף שקיבלה הוועדה מכניס את יידי האבנים למעשים שתחת הגדרת עבירת חבלה בכוונה מחמירה. זאת, בנוסף על קביעת עונש מינימום גם בנוגע לעבירה זו. מדובר בסעיף 329 לחוק העונשין, הקובע עונש מקסימאלי של 20 שנות מאסר על מעשים מסוימים הנעשים בכוונה להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה, או להתנגד למעצר או לעיכוב כדן, של האדם או של זולתו, או למנוע מעצר או עיכוב. על מעשים אלו נמנים:

- (1) פציעת אדם או גרימת חבלה חמורה, שלא כדן.
- (2) ניסיון שלא כדן לפגוע באדם בקליע, בסכין, באבן, או בנשק מסוכן או פוגעני אחר.
- (3) גרימה שלא כדן להתפוצצותו של חומר נפיץ.
- (4) שליחה או מסירה לאדם חומר נפיץ או כל דבר מסוכן או מזיק אחר, או גורם לאדם שיקבל כל חומר או דבר כאמור.
- (5) הנחה, בכל מקום שהוא, חומר מרסק או נפיץ או נוזל משתך.
- (6) זריקה על אדם חומר או נוזל כאמור בפסקה (5), או שימוש בהם על גופו בדרך אחרת.

תיקונים לסעיף 329 לחוק העונשין

כפי שניתן לראות (סעיף 2), התיקון הראשון מתייחס ליידי האבנים כעבירת חבלה בכוונה מחמירה. כלומר, אם עד כה נחשבו לעניין זה ניסיונות לפגיעה בסכין, בקליע או בנשק פוגעני אחר, בא המחוקק והבהיר כי אבן נמנית על כלים פוגעניים אלו. התיקון השני עוסק כאמור בעונש המינימום, **שלא יפחת מחמישית** מהעונש המרבי שנקבע לעבירה זו, אלא אם כן החליט בית המשפט מטעמים מיוחדים להקל בעונש. כלומר, **הענישה המינימאלית תעמוד על 4 שנות מאסר**, ובהתאם לחוק לא ניתן יהיה להטיל את כל התקופה על תנאי אלא אם כן מתקיימים טעמים מיוחדים.

שלילת זכויות סוציאליות מהורים לקטינים שהורשעו ביידי אבנים

מלבד האמור לעיל, קיבלה הוועדה תיקונים העוסקים בשלילת זכאותם של הורי מורשעים לקבלת כספי גמלאות מהביטוח הלאומי. זאת, במידה שמעשיהם בוצעו בשיוך לפעילות טרור או לאור מניע לאומני. כלומר, כל עוד שוהה בן המשפחה במאסר בגין העבירות האמורות, לא יוכלו לקבל הוריו מהביטוח הלאומי תוספות לקצבת נכות עבור אותו הילד, קצבת שארים, מענק לימודים ותוספות אחרות. בנוסף לכך, עד היום ניתן היה להרשיע קטינים בעבירות האמורות ולחייבם במאסר, או לקבוע כי אכן ביצעו את העבירה אך

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

לא להענישם משיקולי שיקום ואחרים. במקום זאת, הורי הקטין היו משלמים קנסות, פיצויים והוצאות משפטיות לניזוקים. התיקון שאושר לאחרונה קובע כי כעת גם אם הורשע הילד ונשלח למאסר, ניתן יהיה לחייב את הוריו בהוצאות משפט, בפיצויים ובתשלום קנסות.

צפייה בטיוטת החוק להחמרת הענישה על מידי אבנים